

Høring av forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Kristiansand kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 30.09.2019.

Høringssvar kan sendes postmottak@kristiansand.kommune.no eller til adresse: Kristiansand kommune, Postboks 417 Lund, 4604 Kristiansand.

1 Bakgrunn

Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner skal slå seg sammen til Kristiansand kommune fra 1. januar 2020. I den forbindelse trenger den nye kommunen en felles lokal forskrift for vann- og avløpsgebyrer. Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkrevning.

Vann- og avløpsgebyrene i Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale per tilknyttet bruksenhet. Dette begrunnes med at kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent. En fast sats opplevelse å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygningen. Arbeidsgruppen planlegger å foreslå at tilknytningsgebyr i nye Kristiansand kommune settes til 10.000 kroner inkl. mva. for henholdsvis vann og avløp.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2019 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Denne fargekodingen er brukt gjennomgående i notatet.

Årsgebyr vann inkl. mva.	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Enebolig - 1 boenhet - m/vannmåler - 150 m ³	1 700	2 700	3 900	2 000
Enebolig - 1 boenhet - u/vannmåler - 200 m ²	3 300	4 500	4 600	2 700
Lite gårdsbruk - 8 fastledd - m/vannmåler - 2000 m ³	21 300	19 300	32 200	22 400
Produksjonsbedrift - 100 fastledd - m/vannmåler 60.000 m ³	636 100	540 200	921 100	553 800

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Enebolig - 1 boenhet - m/vannmåler - 150 m ³	3 400	2 300	6 200	3 200
Enebolig - 1 boenhet - u/vannmåler - 200 m ²	6 700	3 700	7 400	4 200
Lite gårdsbruk - 8 fastledd - m/vannmåler - 2000 m ³	43 600	15 400	50 700	34 500
Produksjonsbedrift - 100 fastledd - m/vannmåler 60.000 m ³	1 305 700	426 600	1 446 300	812 500

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslaget til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 8.1 bokstav a) til c). Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringseiendommer skal betale per tilknyttet bruksenhet. For Kristiansand endres tilknytningsgebyret fra per kvadratmeter til per bo-/bruksenhet, mens Søgne og Songdalen går fra per abonnent til per bo-/bruksenhet.

Det legges ikke opp til å legge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra *Norsk Vann*.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunestyret i det enkelte tilfellet avgjøre hvorvidt tilknytningsgebyr skal beregnes, herunder eventuell rabatt.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet. Arbeidsgruppen planlegger å foreslå at tilknytningsgebyr i nye Kristiansand kommune settes til 10.000 kroner inkl. mva. for både vann og avløp. Dette innebærer at inntektene fra tilknytningsgebyret vil øke med 2,5 og 2,4 millioner kroner for henholdsvis vann og avløp.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Differensiert fastgebyr

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale fastgebyr som en fast sats per boenhet. Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom. I gjeldende gebyrregulativ er abonnementsgebyret likt for både private og næring. Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i åtte ulike kategorier som gir fra ett til femtenhundre abonnementsgebyrer.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	1 000	1 742	1 552
Kategori 2	8	1 000	10 000	467	420
Kategori 3	35	10 000	25 000	34	22
Kategori 4	80	25 000	50 000	9	12
Kategori 5	100	50 000	150 000	6	4
Kategori 6	150	150 000	500 000	0	0
Kategori 7	600	500 000	1 000 000	1	0
Kategori 8	1 500	1 000 000	5 000 000	1	0

Tabell 3 - Differensiert fastgebyr for næringseiendom

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2014-2019. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom.

Praksisen er i bruk i flere kommuner. Uten en slik vekting ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringsseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 20 år (vannbehandlingsanlegg/reanseanlegg) og 40 år (vann- og avløpsledninger) slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

EDM anbefaler sterkt å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2014 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringsseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper. Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I følge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1 – 1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

I forslag til ny forskrift foreslås det at kommunen står som eier ved installasjon av ny vannmåler og skal bestemme type, plassering og størrelse. Kostnader for installasjon dekkes av abonnenten. Vannmålere som eies av abonnenten i dag skal byttes ut med kommunal vannmåler på det tidspunkt det er naturlig å skifte ut vannmåleren. Videre åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2019 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

4.1 Forbruks- og abonnementsgebyr ved ny forskrift

Tabell 4 og tabell 5 nedenfor viser forbruks- og abonnementsgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrifter. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk.

Vann 2019 inkl. mva.	Enhet	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/abonnet	125	1 369	1 556	845
Forbruksgebyr	kr/m ³	10,60	8,98	15,33	7,82

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2019 inkl. mva.	Enhet	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/abonnet	125	1 191	2 575	1 589
Forbruksgebyr	kr/m ³	21,76	7,09	24,06	10,89

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bolig

De fleste private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter målt forbruk. Tabell 6 og tabell 7 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrifter for boligeiendommer med tre ulike størrelser for målt forbruk; 60, 120, 180 m³, samt en bolig på 140 m² uten vannmåler.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Bolig med vannmåler	60	800	1 900	2 500	1 300
Bolig med vannmåler	120	1 400	2 400	3 400	1 800
Bolig med vannmåler	180	2 000	3 000	4 300	2 300
Bolig uten vannmåler (140 m ²)		2 400	3 600	4 600	2 200

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer.

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Bolig med vannmåler	60	1 400	1 600	4 000	2 200
Bolig med vannmåler	120	2 700	2 000	5 500	2 900
Bolig med vannmåler	180	4 000	2 500	6 900	3 500
Bolig uten vannmåler (140 m ²)		4 700	2 900	7 400	3 400

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer.

Tabell 8 nedenfor viser totaleffekten for en abonnent som har målt forbruk for vann og avløp.

Årsgebyr vann og avløp inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Bolig med vannmåler	60	2 200	3 500	6 500	3 500
Bolig med vannmåler	120	4 100	4 400	8 900	4 700
Bolig med vannmåler	180	6 000	5 500	11 200	5 800
Bolig uten vannmåler (140 m ²)		7 100	6 500	12 000	5 600

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

4.3 Årsgebyr næring

Tabell 9 og tabell 10 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i 4 ulike størrelser for målt forbruk; 150, 2.000, 15.000 og 80.000 m³.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Næring - Liten butikk	150	1 700	2 700	3 900	2 000
Næring - Lite gårdsbruk	2 000	21 300	19 300	32 200	22 400
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	159 100	136 100	231 400	146 900
Næring - Stor produksjonsbedrift	80 000	848 100	719 800	1 227 600	710 100

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Næring - Liten butikk	150	3 400	2 300	6 200	3 200
Næring - Lite gårdsbruk	2 000	43 600	15 400	50 700	34 500
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	326 500	107 500	363 500	219 000
Næring - Stor produksjonsbedrift	80 000	1 740 900	568 400	1 927 600	1 030 400

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer

Tabell 11 nedenfor viser totaleffekten for en næringsabonnent som har målt forbruk for vann og avløp.

Årsgebyr vann og avløp inkl. mva.	m ³	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Ny forskrift
Næring - Liten butikk	120	5 100	5 000	10 100	5 200
Næring - Lite gårdsbruk	2 000	64 900	34 700	82 900	56 900
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	485 600	243 600	594 900	365 900
Næring - Stor produksjonsbedrift	80 000	2 589 000	1 288 200	3 155 200	1 740 500

Tabell 11 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Gjeldende lokal forskrift – Kristiansand kommune

Gjeldende forskrift i Kristiansand kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter*. Forskriften ble vedtatt av Kristiansand bystyre januar 2008.

5.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom eller nybygg som blir tilknyttet kommunal vann- og/eller avløpsledning. For utvidelse av bygg faktureres det tilknytningsgebyr, gitt at utvidelsen er større enn 100 m² bruksareal. Tilknytningsgebyret beregnes i forhold til bebyggelsens størrelse, men alle skal betale minimum et gebyr tilsvarende 100 m² bruksareal. Tabell 12 under viser tilknytningsgebyret for 2019.

Tilknytningsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr per m ²	31,25	31,25
Tilknytningsgebyr 150 m ²	4 688	4 688

Tabell 12 - Tilknytningsgebyr 2019, Kristiansand kommune

5.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Kristiansand kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1. Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. I gebyrregulativet for 2019 er denne satt til 1,5 m³/m². Tabell 13 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Kristiansand kommune i 2019.

Forbruks- og abonnementsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Abonnementsgebyr	125	125
Forbruksgebyr per m ³	10,06	21,76

Tabell 13 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2019, Kristiansand kommune

Årsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 80 m ³	930	1 866
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 120 m ³	1 332	2 736
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 180 m ³	1 936	4 042
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 70 m ²	1 181	2 410
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 140 m ²	2 238	4 695
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 200 m ²	3 143	6 653

Tabell 14 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 80 m ³	930	1 866
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 120 m ³	1 332	2 736
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 180 m ³	1 936	4 042
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 70 m ²	1 181	2 410
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 140 m ²	2 238	4 695
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 200 m ²	3 143	6 653

Tabell 14 - Årsgebyr 2019, Kristiansand kommune

6 Gjeldende lokal forskrift – Søgne kommune

Gjeldende forskrift i Søgne kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Søgne kommune* og er hjemlet i lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter. Forskriften ble vedtatt av Søgne kommunestyre oktober 2002.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett direkte eller indirekte. Gebyret er likt for alle abonnenter.

Tilknytningsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr per abonnent	18 750	18 750

Tabell 15 nedenfor viser tilknytningsgebyret i 2019.

Tilknytningsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr per abonnent	18 750	18 750

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2019, Søgne kommune

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonentene i Kristiansand kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1. Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. I gebyrregulativet for 2019 er denne satt til 1,75 m³/m².

Forbruks- og abonnementsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Abonnementsgebyr	1 369	1 191
Forbruksgebyr per m ³	8,98	7,09

Tabell 16 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Kristiansand kommune i 2019.

Forbruks- og abonnementsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Abonnementsgebyr	1 369	1 191
Forbruksgebyr per m ³	8,98	7,09

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2019, Søgne kommune

årsgebyr 2019	vann inkl. mva.	avløp inkl. mva.
målt forbruk - abonnementsgebyr + 80 m ³	2 087	1 758
målt forbruk - abonnementsgebyr + 120 m ³	2 446	2 042
målt forbruk - abonnementsgebyr + 180 m ³	2 985	2 467
stipulert forbruk - abonnementsgebyr + 70 m ²	2 469	2 060
stipulert forbruk - abonnementsgebyr + 140 m ²	3 569	2 928
stipulert forbruk - abonnementsgebyr + 200 m ²	4 512	3 673

tabell 17 under vises eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 80 m ³	2 087	1 758
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 120 m ³	2 446	2 042
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 180 m ³	2 985	2 467
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 70 m ²	2 469	2 060
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 140 m ²	3 569	2 928

Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 200 m2	4 512	3 673
---	-------	-------

Tabell 17 - Årsgebyr 2019, Søgne kommune

7 Gjeldende lokal forskrift – Songdalen kommune

Gjeldende forskrift i Songdalen kommune heter *Forskrift for vann- og avløpsgebyr* og er hjemlet i *lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter*. Forskriften ble vedtatt av Songdalen kommunestyre oktober 2014.

7.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Gebyret er likt for alle abonnenter. Tabell 18 nedenfor viser tilknytningsgebyret i 2019.

Tilknytningsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr per abonnent	2 500	2 500

Tabell 18 - Tilknytningsgebyr 2019, Songdalen kommune

7.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Kristiansand kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1. Abonnenter som ikke har installert vannmåler betaler et stipulert forbruk på 200 m³ per bruksenhet. Tabell 19 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Songdalen kommune i 2019.

Forbruks- og abonnementsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Abonnementsgebyr	1 556	2 575
Forbruksgebyr per m ³	15,33	24,06

Tabell 19 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2019, Songdalen kommune

I tabell 20 under vises eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

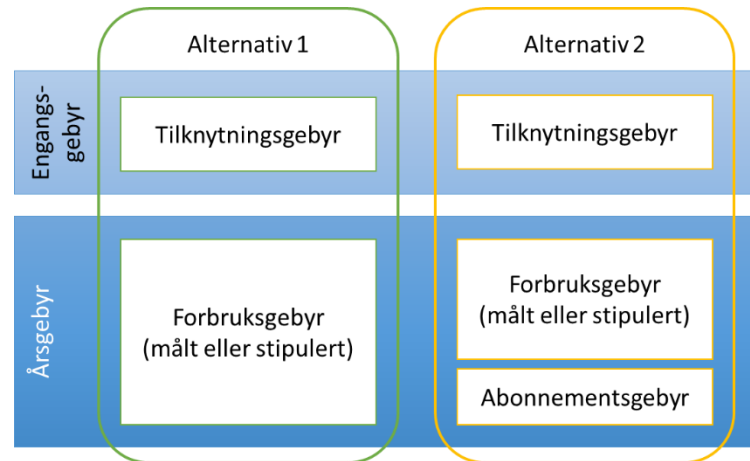
Årsgebyr 2019	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 80 m ³	2 782	4 500
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 120 m ³	3 395	5 463
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 180 m ³	4 315	6 906
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 70 m ²	4 621	7 388
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 140 m ²	4 621	7 388
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 200 m ²	4 621	7 388

Tabell 20 - Årsgebyr 2019, Songdalen kommune

8 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

8.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

8.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

8.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

8.2 Årsgebyr

8.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes utfra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

8.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

8.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

8.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

8.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.

3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

8.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke illegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

9 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av de tekniske enheter i Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner. EnviDan Momentum AS har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Tekniske enheter, Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner.